

הציוד שב„שדרת־הדג” – הוא הקובע!

1. רחיצת העטינים. מצינור גמיש, המחובר במרכז, רוחצים ברציפות ששה עטינים; מנגבים כל עטין במטלית ניר שנוטלים ממכל סמוך. אין פנאי לסחיטת מטליות, ואין מקום לדלי־חיטוי!
2. אחרי זה בודקים צליפים ומרכיבים יחידות. כאן מתחיל היחס האינדיבידואלי: מקדיי־מים בהרכבת הגביעים לפרות שהיחלבותן אי־טית.
3. מכניסים קבוצה נוספת. העובד ניצב ליד מחסום הכניסה. משיכה בחבל משחררת מנת מזון מרוכז לכל פרה, בהיכנסה לעמדה. כך מוב־טח שהפרה תתקדם למקום הפנוי הרחוק ביותר. אין להכין את הפרות לפני גמירת הקבוצה הקודמת.
4. מסירים את היחידות לפי סדר גמירת הפרות. חברת „צ׳ור־בוי” מייצרת צנצנת מיוחדת, כדורית ומכויילת. מגעיד בגמר החליבה הופך העבודה:

עם גבור הוויכוח סביב מכון החליבה מטיפוס „שדרת־הדג”, הריני להביא מפרי הסתכלותי במכונים מסוג זה בארה״ב.

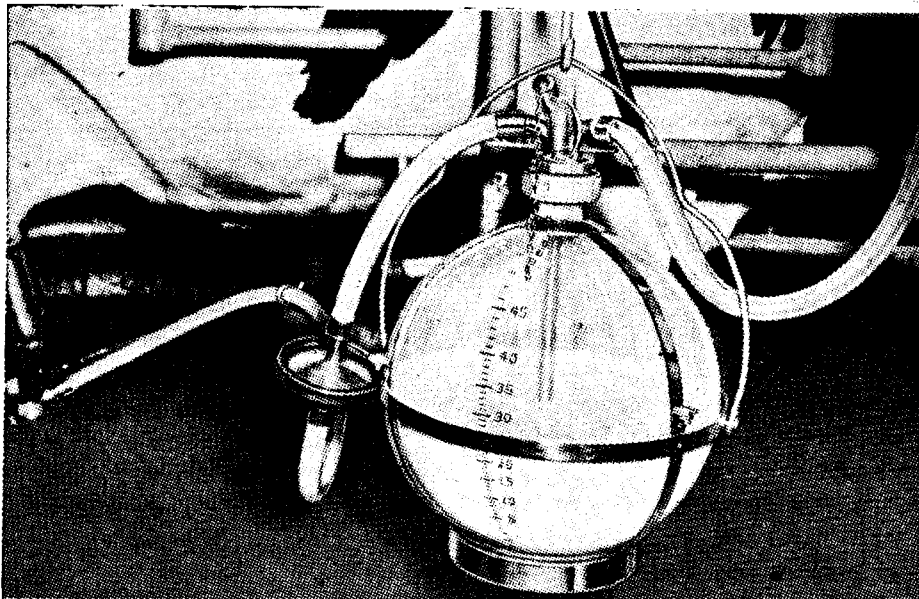
נודמן לי לבקר במפעלי חברת Chore-Boy, אשר בקמברידג׳־סיטי, אינדיאנה, חלוצת „שדרת־הדג” בארה״ב; זכיתי גם בסיור מיוחד מטעם המפעל במספר משקים פרטיים, המשתפים פע־לה אתו.

נוכחתי כי אין צורך לוותר על כללי „הח־ליבה הטובה” בשיטה זו, וכן אפשרית הגשת מזון מרוכז בבית החליבה, וכל זה בהספק של 50–60 פרות לעובד בשעה.

התרשמתי ביותר ממכון בעל שתי שורות של שש עמדות, עם שש יחידות חליבה; אך קיימות וואריאציות רבות לגבי גודל וצורה, וביניהן — בעלות שורה אחת.

הדגש הוא על הטיפול בפרות בקבוצות, בנוסף לבעיית אורך החליבה.

העבודה מבוצעת ע״י חולב אחד, וזהו סדר העבודה:



צנצנת Chore Boy ללא ברז, בגמר החליבה הופכים אותה, והיא מתרוקנת מאליה. הרחיצה במקום.

רשמים מביקור ב-"Walker Gordon Farm"

ובעולם כולו ורק באוסטרליה התחילו בזמן האחרון בהקמת מבנה דומה. כל חליבה נמשכת 6 שעות וההספק הוא — 300 פרות בשעה אחת; מספר העובדים בכל משמרת — 16. הפרות נכנסות למכון כשהן נקיות ומבריקות — תאווה לעיניים ממש! גוזזים אותן, מגרדים ומשפשים, ולפני כל כניסה למכון החליבה הן מקבלות מקלחת.

בביצוע החליבה מקפידים על קבלת חלב מטיב מעולה: צנצנות החלב נשטפות אוטומאטית אחרי כל פרה ופרה במים קרים ורורוחים וכן גביעיה החליבה מוחלפים לכל פרה. נוסף לזה עורכים בדיקות עטין שיגרתיות לכל הפרות החולבות; פרה, המצטרפת לעדר החולבות לאחר ההמלטה, נבדקת על עליניה באופן יסודי במשך 5 ימים. בדיקות שחפת מבוצעות פעמיים בשנה וכן גם בדיקות דם להפלה. אין פלא, איפוא, שהחלב המיוצר במשק זה אינו מכיל כמעט חיידקים כלל (פחות מ-500 לסמ"ק). למעלה משליש התנובה היומית מיועד לבתי-חולים ולמוסדות שונים; חלב זה אין מפסירים כלל והמשק מקבל עבורו מחיר גבוה יותר.

המספוא המוגש לעדר זה הוא משלושת הסוגים המקובלים: שחת, מספוא עסיסי וירוק

הנני מסייר ולומד בימים אלה בארה"ב וברצוני לספר לבוקרים בארץ על הנעשה במשק חלב יחיד במינו בעולם. זוהי חוות בקר שמייצרת חלב-שתיה משובת ונהנית גם ממחיר מירי (גבוה יותר) בשוק. בשעת ביקורי נמצאו בעדר 1,650 פרות בחליבה, 585 פרות יבשות ו-550 עגלות מכל הגילים. עדר החולבות מוחזק ביחידות בנות 50 ראש לכל רפת, ולשם כך ישנן איפוא 33 רפתות נפרדות. בכל רפת מועסק עובד אחד שמאכיל את הפרות, מנקה אותן ושוקד על הזרעתן בזמן. הפרות כלואות ברפת משך כל תקופת החליבה; אין מוציאות אותן לא למרעה ולא לחצרות; ורק יחידת העדר של היבשות, המשוכנת במבנים מיוחדים, יש לה ההזדמנות לנוע במקצת בחצרות קטנות; אך נורכחתי מהשיחה עם האחראים למשק שאין מייחסים חשיבות לתנועה זו בחצרות.

בעדר זה מוחזקות פרות הולשטיניות, שווייטיות-חומות וגארנסיות. שומרים על טוהר הגזע ואין עוסקים בהכלאות כל עיקר.

חולבים את העדר פעמיים ביממה במכון חליבה מיוחד במינו, הבנוי בצורת קארוסלה (Rotolactor). מכון חליבה מטיפוס זה הוא יחיד ואחד, עד עתה, בכל יבשת ארצות הברית

את הצנצנת על צירה, היא מתרוקנת אוטומאטית ואין צורך לספל בכל ברו שהוא.

5. חיטוי היחידות. מיתקן לשטיפת גביעים לא ראיתי במכונים אלה. אם נהיה מעוניינים בו, נבחר במיתקן אוטומאטי, שיזרים מים קרים וחמים (או תמיסת חיטוי) ללא העסקת החולב. סדר פעולות זה מאפשר לחולב להסיר את היחידות בזמן מ-6 פרות הנחלבות בצוותא, ואף להקדיש 10—15 שניות לגמירה. על הרפתן להכיר היטב את סגולות ההיחלבות של פרותיו, ואין, כמובן, מקום כלל לקשות-חליבה במיוחד. דרישות אלה קיימות גם לגבי מכונת-החליבה המקובלים.

והנה חישוב סכימאטי של הזמן המוקצב לפעולות החליבה:

1. רחיצת 6 עיניים 60 שניות
2. ניגוב 6 " 30 "
3. בדיקת צליפים והרכבת היחידות 60 "
4. חלוקת מ"מ והכנסת 6 פרות 90 "
5. גמירה והסרת היחידות 90 "

בסה"כ 330 שניות "שדרת הדג" הולכת וכובשת עמדות בארה"ב במשקים משפחתיים עם 40—80 חולבות, וזה — למען אפשר הגדלת העדר ללא הוספת עובדים. רפתות חלבניות בעלות מאות פרות, אינן מעוניינות בטיפוס זה של מכון חליבה, ויתכן משום שאין בכוחן להשיג עובדים טובים וקפדניים, כנדרש.

אברהם הברון

קיבוץ בארי